

JAK OSŁABIĆ WPŁYW ZMIAN KLIMATYCZNYCH?

Adam Erechemla

W połowie 2007 r. Komisja opublikowała Zieloną księgę *Adaptacja do zmian klimatycznych w Europie*.¹ Myślą przewodnią dokumentu jest konieczność dostosowania się Europy do zmian klimatycznych. Proponowane działania zgrupowane zostały w czterech filarach:

1. Wczesne podjęcie działań w UE.
2. Uwzględnienie adaptacji w działaniach zewnętrznych.
3. Zmniejszenie poziomu niepewności poprzez przenoszenie bazy naukowej za pomocą zintegrowanych badań naukowych nad klimatem.
4. Zaangażowanie europejskiego społeczeństwa, przedsiębiorstw i sektora publicznego w przygotowanie skoordynowanych i wszechstronnych strategii adaptacyjnych.

Propozycje działań zawartych w dokumencie były publicznie konsultowane do 30 listopada 2007 r. za pomocą strony internetowej. W państwach członkowskich Komisja zorganizowała warsztaty dotyczące Zielonej księgi. Dokument rozpoczął polityczne przygotowania do rozpoczęcia procesu adaptacji, które będzie kontynuowany przez Europejski Zespół Doradczy ds. Dostosowania do Zmian Klimatu.

10 kwietnia 2008 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie Zielonej księgi.² Jest to od listopada 2005 r. szósta rezolucja Parlamentu dotycząca zmiany klimatu. Europosłowie podkreślili konieczność wspierania badań naukowych określających modele przewidywanych zmian, w tym przygotowania europejskiej bazy danych dotyczących

zagrożeń. Badania wspierane i koordynowane przez UE muszą być skorelowane z badaniami krajowymi. Za szczególnie istotne uznano w rezolucji programy obserwacji Ziemi z kosmosu. Działania te powinny umożliwić określenie wpływu zmian klimatu na grupy społeczne, dziedzictwo kulturowe oraz stworzyć prognozę reakcji społeczeństwa na konsekwencje zmian klimatu. W tym celu konieczna jest również koordynacja istniejących sieci monitorujących środowisko naturalne. Dane z tych sieci pozwolą ustalić najpilniejsze działania, konieczne do podjęcia na poziomie kontynentalnym, regionalnym i lokalnym.

Parlament jest zwolennikiem stworzenia międzysektorowego partnerstwa na rzecz dostosowania środków adaptacyjnych, w ramach które-

go będą współpracować uniwersytety, partnerzy społeczni oraz krajowe instytucje zajmujące się prognozowaniem pogody. Podmioty te muszą być wspierane przez regionalnych i lokalnych decydentów. Efektem partnerstwa ma być przygotowanie środków w zakresie wymiany wiedzy i polityki i opracowanie narzędzi określających przydatność działań adaptacyjnych. Partnerstwo powinno również umożliwić rozpowszechnianie osiągnięć naukowych i scenariuszy działań adaptacyjnych wśród opinii publicznej. Parlament uznał za konieczny szybki rozwój technologii umożliwiających dostosowanie do zmian klimatu i ich przekazanie krajom rozwijającym się. Stwierdził, że te zagadnienia powinny być podstawowym przedmiotem obrad IV Sesji Spotkania Stron Protokołu z Kioto, która odbędzie się w Poznaniu wraz z XIV Konferencją Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu.

Parlament wezwał Komisję do uwzględnienia elementów dostosowania do zmian klimatu w przepisach prawa oraz strategiach i projektach finansowanych ze środków UE. Zaproponował też rozważenie możliwości finansowania działań dostosowawczych w ramach funduszy strukturalnych. Stanowczo wezwał Radę do szybkiego podjęcia decyzji w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia ustanawiającego Fundusz Solidarności.³ Rozporządzenie ma umożliwić szybkie reagowanie na szkody naturalne lub antropogeniczne, które będą się nasilać z powodu zmian klimatu.

Rezolucja wskazuje na znaczącą rolę gleby i lasów w procesach dostosowawczych i potrzebę wykorzystania w tym zakresie przez państwa członkowskie funduszy na rozwój obszarów wiejskich.

Parlament Europejski uznaje kluczową rolę społeczności lokalnych w przystosowaniu do zmian klimatycznych i w walce z ich konsekwencjami. Uważa za konieczne wdrażanie zintegrowanych strategii rozwoju miejskiego, regionalnego i obszarów wiejskich, uwzględniających działania łagodzące i dostosowawcze. Postuluje, aby w ramach ocen oddziaływania na środowisko wszystkie pozwolenia na budowę i

plany zagospodarowania miast uwzględniały procedury adaptacyjne. Pomoc UE powinna się opierać na zasadzie pomocniczości i koordynacji planów dostosowawczych. Wyjątkiem są państwa rozwijające się na całym świecie, dla których pomoc musi mieć większy wymiar. Znaczącą rolę może tu odegrać partnerstwo energetyczne UE – Afryka. Parlament docenia inicjatywę Komisji dotyczącą utworzenia światowego sojuszu na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym, lecz podkreśla, że jest ona znacząco niedofinansowana.

Za najbardziej podatne na wpływy zmian klimatycznych europosłowie uznali rolnictwo, infrastrukturę transportową i dostęp do zasobów naturalnych, szczególnie wody. Celem osłabienia wpływu zmian klimatycznych na te sektory zalecają wdrażanie legislacji, która wzmocni zrównoważony rozwój oraz nowe inwestycje zapewniające ciągłe i bezpieczne funkcjonowanie.

Rezolucja stwierdza, że skutkiem zmian klimatycznych będzie zwiększenie zachorowalności i przedwczesna umieralność, szczególnie narażonych grup ludności. Konieczne jest więc wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej oraz monitorowanie przez Komisję skutków zmian klimatycznych dla zdrowia. Równocześnie należy poszerzyć listę obszarów szczególnie narażonych, obejmując nią wyspy, góry i regiony najbardziej oddalone. Pomocne w łagodzeniu skutków zmian na tych obszarach mogą być instrumenty wypracowane w ramach inicjatyw regionalnych, takich jak Konwencja alpejska i Konwencja karpacka.

Parlament zwraca uwagę, że prawidłowo stosowane prawodawstwo dotyczące ochrony przyrody i zasobów naturalnych może się w znaczący spo-

sób przyczynić do właściwego funkcjonowania ekosystemów, których dobry stan jest wartością zapewniającą łagodzenie skutków zmian klimatycznych. Państwa członkowskie i Komisja powinny więc potraktować w sposób priorytetowy dbałość o ekosystemy.

Rezolucja jest wyrazem polityki UE wobec zmian klimatycznych. Pomimo że nie jest wiążącym aktem prawnym, jej znaczenie dla państw członkowskich i organów UE wynika z pozycji i prestiżu Parlamentu Europejskiego. Treść dokumentu pozwala przewidzieć, jakie działania Parlament zaakceptuje przy wykonywaniu swoich traktatowych kompetencji.

Adam Erechemla

¹ KOM(2007)354 z 29.06.2007.

² P6_TA-PROV(2008)125 z 10.04.2008.

³ Parlament Europejski zajął stanowisko w tej kwestii już 18 maja 2006 r. (Dz. U. C 297 E z 7.12.2006).

Foto: Paweł Wójcik

Rezolucja wskazuje na znaczącą rolę gleby i lasów w procesach dostosowawczych.